

Дончевська Аліна
студентка 2 курсу ОС «Магістр»
спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»,
Науковий керівник: **Гаврилюк В.М.**
к.е.н. асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець -Подільський

ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ТА МІСЦЕ СТРАХУВАННЯ РИЗИКІВ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Сьогодні господарську діяльність доводиться здійснювати в умовах наростаючої конкуренції, невизначеності і змінності економічного середовища, непорядкованості міжгосподарських взаємовідносин. Щоб вижити за цих умов господарюючим суб'єктам слід впроваджувати нові для економіки нашої держави методи і форми господарювання, тобто приймати сміливі і нетрадиційні дії і рішення, що в свою чергу підвищує ступінь ризику. Тому, необхідно навчитися прогнозувати події, оцінювати ступінь ризику.

Дослідник В.В. Вітлінський [1;с.5] вважає, що ризик – це економічна категорія, яка відображає особливості сприйняття заінтересованими суб'єктами економічних відносин об'єктивно існуючих невизначеності та неконфліктності, іманентних процесам цілей покладання, управління, прийняття рішень, оцінювання, що обтяжені можливими загрозами і невикористаними можливостями.

Отже, під ризиком розуміють можливу небезпеку втрат, яка витікає з специфіки тих чи інших явищ природи чи і видів діяльності людського суспільства. Ризик - це історична і економічна категорія. Як історична категорія ризик представляє собою усвідомлену людиною можливість небезпеки, що виникала ще на початкових стадіях розвитку цивілізації і трансформувалась з часом в економічну. Яка в свою чергу представляє собою певну подію, що може відбутися або не відбутися.

Наукові уявлення, щодо ризику склалися поетапно. Це явище почали вивчати в різних напрямках, зокрема математики, статистики, юристи, демографи, економісти. Так, приблизно з 60-х років ХХ століття ризик став предметом міждисциплінарних досліджень.

Таким чином, поряд із загальним тлумаченням ризику, поглиблене його значення залежить від напряму діяльності до якого ми звертаємося у своєму дослідженні. Так, у тлумачному словнику економіста за редакцією С.М.Гончарова, ризик розглядають як ставлення інвестора до можливості заробити чи втратити гроші [2, с. 226].

Зважаючи на те, що будь який суб'єкт господарювання може частково перекласти свій ризик на інші суб'єкти, тим самим зменшити його вплив, здійснивши певні витрати у вигляді страхових внесків нас цікавлять групи ризиків що базуються на можливості їх страхування.

Закон України «Про страхування» визначає страховий ризик, як певну подію, на випадок якої проводиться страхування і яка має ознаки ймовірності і випадковості настання. Отож, ризик є передумовою виникнення страхових відносин і формування страхового інтересу.

Слід зазначити, що страховий ризик може бути оцінено з погляду ймовірності настання страхового збитку, щоб встановити, чи є даний ризик страховим, необхідно застосувати такі критерії:

- По – перше ризик, що включається в розмір відповідальності страхової компанії, має бути з ймовірним характером настання високого рівня.
- По – друге, ризик має виступати як випадковий. Це означає, що об'єкту щодо якого виникають страхові відносини властивий тимчасовий характер, тобто він не може підлягати небезпеці, яка попередньо вже відома страховику чи власнику об'єкта страхування. При цьому обом сторонам договору страхування конкретний момент настання страхового випадку й можливий обсяг збитку як його наслідок наперед невідомі.
- По – третє, випадковість прояву даного ризику доцільно співвідносити з масою однорідних об'єктів. З цією метою зорганізується відповідне

статистичне спостереження, аналіз даних якого дозволяє встановити відповідну прогностичну страхову премію. Крім того, статистична інформація дозволяє зробити висновок про закономірність прояву ризику стосовно сукупності однорідних об'єктів.

- По – четверте, настання страхового випадку, яке виражається в реалізації ризику, не повинно залежати від волевиявлення страховика або інших зацікавлених осіб. Недоцільно приймати на страхування ризику, пов'язанні з намірами страхувальника (спекулятивні ризику).
- По – п'яте, момент настання страхового випадку не можна визначити ні за часом, ні в просторі.
- По – шосте, страхова подія не може мати розмірів катастрофічного лиха, тобто охоплювати масу об'єктів у рамках величезної страхової сукупності, спричиняючи масові збитки.
- По – сьоме, шкідливі наслідки реалізації ризику необхідно об'єктивно виміряти і оцінити. Масштаби несприятливих наслідків мають бути досить значними й зачіпати інтереси страхувальника.

На підставі викладеного вище, можна констатувати, що страховий ризик, це ризик який може бути оцінений з точки зору ймовірності настання страхового випадку і кількісних розмірів можливого збитку.

Сільське господарство у всіх країнах світу асоціюється з високо ризиковими умовами здійснення господарської діяльності. Крім ризиків економічного і фінансового напрямку вплив на діяльність сільськогосподарських підприємств позначаються через ризики природно – кліматичного характеру, які останнім часом себе проявляють. Залучення коштів у сільське господарство знаходиться у прямій залежності від, того як вирішується питання зменшення негативного впливу ризиків на сільськогосподарське виробництво. Це доречно здійснювати через прискорення всіх процесів, що передбачають формування сільськогосподарського страхування, як ефективного методу зменшення впливу ризиків в даній галузі. Слід враховувати, що страхування ризиків в

сільському господарстві вже давно існує, але ж суттєвого покращення ситуації, щодо захищеності сільськогосподарських товаровиробників на даний час не спостерігається.

Таким чином створення ефективної системи страхування ризиків в сільському господарстві може позитивно вплинути на розвиток цієї галузі в цілому. Але, для цього необхідно подолати неузгодженість в організації страхового захисту в сільському господарстві і зацікавити страховиків надавати якісні послуги сучасним сільськогосподарським підприємствам. Тому, без результативного втручання держави цей процес гальмується.

Список використаних джерел

1. Вітлінський В.В. Ризикологія в економіці та підприємстві: [монографія] / В.В. Вітлінський, Г.І. Великоіваненко. – К. : КНЕУ, 2004. – 480 с.
2. Гончаров С.М. Тлумачний словник економіста / за ред. проф. С.М. Гончарова. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 264 с.
3. Закон України «Про страхування » № 85/96-ВР від 07 березня 1996 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>
4. Навроцький С.А. Концептуальні напрямки становлення страхової системи АПК // Науковий вісник Національного аграрного університету.- 2001.- Вип 43.- С.45-48.